

PORADNIK METODYCZNY

ĆWICZEŃ OBRONY CYWILNEJ

PORADNIK – określa zasady przygotowania i organizowania ćwiczeń w zakresie obrony cywilnej na wszystkich szczeblach kierowania, charakteryzuje rodzaj ćwiczeń oraz zawiera sposoby ich przygotowywania i realizacji.

Poradnik uwzględnia specyficzne właściwości OC rzutujące na rozwiązania organizacyjno-metodyczne i merytoryczne, jak również treść opracowywanych podczas ćwiczeń dokumentów.

W praktycznej działalności szkoleniowej, treści zawarte w poradniku zaleca się wykorzystywać w sposób elastyczny, poprzez dostosowywanie ich do konkretnych potrzeb i możliwości organu przygotowującego i prowadzącego ćwiczenia. Poradnik nie wyklucza możliwości korzystania z innych metodyk dotyczących organizacji ćwiczeń.

SPIS TREŚCI:

STRONA TYTUŁOWA	1
I. PODZIAŁ ĆWICZEŃ PRZEPROWADZANYCH W OBRONIE CYWILNEJ ORAZ ICH OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA	3
II. ZALECANE FORMY ĆWICZEŃ OC	4
GRY KIEROWNICZE	4
TRENING DECYZYJNY	5
EPIZODYCZNE ĆWICZENIA JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH OC	6
ĆWICZENIA KOMPLEKSOWE	6
III. ZASADY METODYCZNE ĆWICZEŃ	7
IV. PLANOWANIE ĆWICZEŃ OC	9
PRZYGOTOWANIE ĆWICZEŃ	9
ZAKRES PROBLEMATYKI ROZWIĄZYWANEJ W TRAKCIE ĆWICZEŃ OC	11
V. PROWADZENIE ĆWICZEŃ	11
VI. ZAKOŃCZENIE ĆWICZENIA	13

I. PODZIAŁ ĆWICZEŃ PRZEPROWADZANYCH W OBRONIE CYWILNEJ ORAZ ICH OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA

Ćwiczenia w obronie cywilnej stanowią formę praktycznego szkolenia, podsumowującą wyniki innych jego form, przygotowującą do realizacji zadań OC, a także sprawdzającą faktyczny poziom przygotowania do wykonania zadań OC.

W szkoleniu OC stosuje się następujące typy (rodzaje) ćwiczeń :

- organów kierowania OC,
- sił (formacji) OC.

Powyższe typy/rodzaje ćwiczeń różnią się między sobą sposobem organizacji i przebiegu, a ponadto charakteryzują je odmienne cele, problematyka i skala (rozmiar).

Wyróżnia się następujące formy ćwiczeń:

a/ ze względu na zasięg terytorialny:

- zakładowe (przede wszystkim ćwiczenia formacji OC),
- gminne /równorzędne/,
- powiatowe,
- wojewódzkie.

b/ ze względu na zakres problematyki:

- kompleksowe,
- epizodyczne;

c/ ze względu na założony cel:

- zgrywające,
- pokazowe /instruktażowe/,
- doświadczalne,
- kontrolne;

d/ ze względu na ilość zaangażowanych szczebli kierowania:

- jednoszczeblowe,
- wieloszczeblowe.

e/ ze względu na właściwości angażowanych sił:

- cywilne (służby, inspekcje, straże, zasoby ratownicze)
- cywilno-wojskowe

Przedstawiona klasyfikacja ćwiczeń uwzględnia szczebel wojewódzki, powiatowy, gminny /równorzędny/ i zakładu pracy. W miarę potrzeby mogą być organizowane inne rodzaje ćwiczeń.

Stan przygotowania organów kierowania i sił do wypełniania zadań OC oraz stopień opanowania określonej wiedzy i umiejętności przez zespoły i osoby funkcyjne jest zróżnicowany. Powyższe uwarunkowania, bezpośrednio wpływają na dobór tematyki, rodzaju, formy i skali (rozmiaru) organizowanych ćwiczeń, a także na częstotliwość ich planowania i organizowania.

II ZALECANE FORMY ĆWICZEŃ OC

GRY KIEROWNICZE

Gra kierownicza jest formą stosowaną w doskonaleniu kadr kierowniczych OC w rozwiązywaniu złożonych sytuacji problemowych oraz kształtowanie kompetencji, które wpływają na inwencje i sprawność działania kierowników, zwłaszcza podczas poszukiwania racjonalnych koncepcji rozwiązań organizacyjnych.

Gra kierownicza powinna zawierać od jednego do czterech etapów ćwiczenia, w każdym z nich ujmując od dwóch do czterech głównych zagadnień szkoleniowych. Najbardziej celowe jest ograniczanie gry kierowniczej do jednego etapu głównego i minimalizowanie liczby zagadnień (problemów decyzyjnych).

Gra na szczeblu wojewódzkim w celu rozpatrzenia i rozwiązania problemów stanowiących istotę Planów Obrony Cywilnej województwa.

Czas trwania gry wynika z zakładanych celów szkoleniowych i nie powinien przekraczać 2-3 dni. W trakcie prowadzenia gry kierowniczej nie musi być respektowana zasada ciągłości działań, należy je prowadzić aż do osiągnięcia zadowalającego rozwiązania problemu.

Rezultatem gry kierowniczej powinno być całkowite rozwiązanie sformułowanego problemu (aktualizacja treści planu OC).

Zakres dokumentacji gry kierowniczej określa kierownik ćwiczenia.

TRENING DECYZYJNY

Trening decyzyjny jest podstawową formą doskonalenia kadr organów kierowania OC na danym szczeblu administracyjnym. Może być prowadzony ze wszystkimi komórkami organizacyjnymi OC realizującymi funkcje kierownicze (decyzyjne i planistyczne).

Trening decyzyjny jest formą ćwiczenia w rozwijaniu kompetencji kierowniczych i umiejętności planistycznych w wypracowaniu, koncepcji, projektów decyzji na potrzeby organów decyzyjnych OC.

W przeciwieństwie do ćwiczenia kompleksowego, trening decyzyjny opiera się na ograniczonym co do czasu i miejsca założeniu do ćwiczenia. Swym zasięgiem koncentruje się na jednym lub dwóch problemach decyzyjnych.

Trening decyzyjny organizuje się w ramach struktur OC w celu: doskonalenia kierowania tymi strukturami oraz zgrzywania zespołów realizujących zadania obrony cywilnej.

Treningi decyzyjne prowadzi się na wszystkich szczeblach kierowania obrony cywilnej w wymiarze 2-4 godzin szkoleniowych poświęconych rozwiązaniu 1-2 zagadnień

Treścią treningu decyzyjnego jest realizacja funkcji planowania, w mniejszym stopniu organizowania działań. Podstawowymi elementami treningu jest: zbieranie i analizowanie danych do decyzji, dokonywanie kalkulacji operacyjnych, wariantowanie sposobów użycia sił i środków, opracowanie dokumentów planistycznych, koncepcji decyzji. W szczególnych przypadkach treścią treningu decyzyjnego mogą być zasady, sposoby posługiwania się i wykorzystania w praktyce realizacji zadań specjalistycznego sprzętu, urządzeń i systemów funkcjonujących w Obronie Cywilnej.

Treningi decyzyjne przeprowadza się w formie ćwiczeń epizodycznych.

Trening decyzyjny realizuje się na podstawie Planu-konspektu zawierającego następujące elementy: temat treningu, cel treningu, czas trwania i miejsce prowadzenia treningu oraz opis jego przebiegu, sytuację wyjściową oraz uwagi metodyczne. W uwagach metodycznych zawiera się również czas i sposób doprowadzenia zadań do realizacji przez uczestników w ramach przygotowania do udziału w treningu.

EPIZODYCZNE ĆWICZENIA JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH OC

Ćwiczenie epizodyczne stanowi podstawową formę organizowania ćwiczeń w jednostkach organizacyjnych (formacjach) OC.

Celem ćwiczenia epizodycznego jest:

- przygotowanie formacji OC do praktycznego realizowania zadań, zgodnie ze swoim przeznaczeniem;
- doskonalenie umiejętności w pracy zespołowej oraz indywidualnych umiejętności członków formacji w organizowaniu i prowadzeniu działań, zgodnie z ich przeznaczeniem;
- weryfikacja i doskonalenie procedur działania formacji (reagowania na zagrożenia).

Przygotowując ćwiczenie epizodyczne należy uwzględnić:

- realizację zadań wynikających z przeznaczenia formacji;
- praktyczne wykorzystanie środków technicznych i wyposażenia;
- procedury określone w planach działania formacji;
- sposób kierowania formacją OC.

ĆWICZENIA KOMPLEKSOWE

Ćwiczenia kompleksowe powinny być organizowane w końcowej fazie określonego cyklu szkoleniowego, po wcześniejszym przeprowadzeniu innych form ćwiczeń.

Celem ćwiczenia kompleksowego jest:

- 1) zharmonizowanie działania ćwiczących struktur organizacyjnych;
- 2) doskonalenie płaszczyzn współdziałania w realizacji zadań OC;
- 3) doskonalenie nawyków w kierowaniu podległymi strukturami organizacyjnymi.

Zakres ćwiczenia kompleksowego obejmuje zagadnienia dotyczące całokształtu zadań stawianych ćwiczącym we wszystkich warunkach i fazach ich działania.

Czas trwania ćwiczeń kompleksowych wynika z zakładanych celów oraz przyjętych rozwiązań organizacyjnych.

III. ZASADY METODYCZNE ĆWICZEŃ

Zasady metodyczne ćwiczeń to zbiór norm, reguł postępowania organizatorów, kierownictwa ćwiczenia i ćwiczących stosowanych w procesie opracowania, organizowania i prowadzenia ćwiczeń zapewniających wysoką efektywność szkolenia.

Zasady metodyczne ćwiczeń opierają się na:

- *realizmie ćwiczeń;*
- *prowadzaniu ćwiczenia zgodnie z decyzją ćwiczących;*
- *równości szans ćwiczących;*
- *zachowaniu w tajemnicy koncepcji ćwiczeń;*
- *ciągłości ćwiczeń i ciągłości w ćwiczeniu.*

W ćwiczeniach OC należy dążyć do możliwie pełnego stosowania wyżej wymienionych zasad, które należy dostosować do specyfiki przedsięwzięć szkoleniowych oraz poszczególnych form ćwiczeń.

Zasada realizmu ćwiczeń sprowadza się do prowadzenia ćwiczeń w warunkach lub przy założeniu warunków możliwie odwzorowujących rzeczywistość przewidywanego prowadzenia działań przez ćwiczących.

Realizm wyraża się poprzez zapewnienie ćwiczącym warunków maksymalnie zbliżonych do przewidywanego przebiegu działań w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny lub w warunkach wystąpienia klęsk żywiołowych na danym obszarze.

Realizm w ćwiczeniach można osiągać między innymi poprzez stworzenie właściwych warunków pracy dla *ćwiczących*. tj.:

- wyposażenie stanowisk pracy,
- metody i sposoby pracy,
- zastosowanie obowiązujących procedur kierowania,
- pozorowanie i podgrywanie w ramach określonej sytuacji ćwiczebnej poprzez zespoły powoływane przez kierownictwo ćwiczenia,
- przestrzeganie przez ćwiczących zasad i sposobów prowadzenia działań .

Zasada przeprowadzenia ćwiczenia zgodnie z decyzją ćwiczących odnosi się do:

- uwzględniania decyzji ćwiczących w trakcie realizacji ćwiczenia (nie wpływania na decyzje właściwie podjęte);
- tworzenia sytuacji decyzyjnych zgodnych z koncepcją przeprowadzenia ćwiczenia kierownictwa ćwiczenia, tj. nie wpływania bezpośrednio na same decyzje a tylko kreowanie warunków do ich podejmowania,
- monitorowania ćwiczebnej sytuacji i kierowania zespołami podgrywającymi i pozorującymi.

Zasada równość szans ćwiczących polega na tym, że wszyscy ćwiczący podlegają tym samym normom, regułom, prawom, kryteriom oceny.

Przestrzeganie jednakowych dla wszystkich reguł dotyczy:

- obiegu informacji w ćwiczeniu;
- czasu na rozwiązanie problemu decyzyjnego (czas powiązany z poziomem właściwym dla szczebla decyzyjnego);
- właściwej sprawności kierowania i zarządzania;
- właściwej sprawności zabezpieczenia logistycznego i wsparcia działań.

Zasada zachowania w tajemnicy koncepcji ćwiczenia polega na utrzymaniu w tajemnicy - do czasu rozpoczęcia ćwiczenia - zasadniczych problemów decyzyjnych, rozwiązania których w trakcie ćwiczenia oczekuje się od ćwiczących. Tajemnica nie powinna dotyczyć obszarów związanych z ogólnymi zasadami bezpieczeństwa w czasie ćwiczeń.

Zasada ciągłości ćwiczeń polega na planowaniu ćwiczeń w sposób cykliczny tj. ujmowaniu ich w ramy czasowe ograniczone okresem planowania ćwiczeń i powtarzalności tego cyklu (cykliczności). Cykl planowania ćwiczeń jest identyfikowany jako zasadniczy okres przygotowania organu decyzyjnego do realizacji zadań wynikających z jego przeznaczenia i realizacji w tym okresie ćwiczeń jako głównych form osiągnięcia sprawności w działaniu. Ułożone, w określonym skali trudności porządku, przedsięwzięcia dydaktyczne stanowią plan ćwiczeń w danym okresie czasu. Ciągłość w ćwiczeniu polega na prowadzeniu ćwiczenia w sposób ciągły, bez przerw w jego przebiegu, o ile nie są one podyktowane celami dydaktycznymi i organizacyjnymi.

IV. PLANOWANIE ĆWICZEŃ OC

PRZYGOTOWANIE ĆWICZEŃ

Przygotowanie ćwiczeń obejmuje:

1. Wydanie zarządzenia do przygotowania i przeprowadzenia ćwiczenia.
2. Opracowanie przez kierownika ćwiczenia i zatwierdzenie przez organ właściwy ds. obrony cywilnej koncepcji przygotowania i przeprowadzenia ćwiczeń.
3. Opracowanie planu przeprowadzenia ćwiczenia.
4. Przygotowanie kierownictwa i ćwiczących do udziału w ćwiczeniu.
5. Zorganizowanie zabezpieczenia logistycznego, w tym wskazanie źródeł finansowania ćwiczenia.

W zależności od potrzeb można realizować inne przedsięwzięcia przygotowawcze np. rekonesans.

Stosownie do formy i rodzaju ćwiczenia kierownik ćwiczenia powołuje :

- kierownictwo ćwiczenia (zespół kierowania),
- zespół podgrywający,
- rozjemców,
- inne w zależności od potrzeb.

Ad.1. Zarządzenie przygotowania i przeprowadzenia ćwiczenia (wzór nr 1) zawiera:

- określenie celu ćwiczenia,
- określenie tematu , miejsca i czasu ćwiczenia,
- udział ćwiczących,
- postawione zadania przed ćwiczącymi.

Ad.2. Koncepcja przygotowania i przeprowadzenia (wzór nr 2) ćwiczeń składa się z 2 części(metodycznej i merytorycznej) :

A. zawartość części metodycznej:

- 1) typ, rodzaj i temat ćwiczenia, cele szkoleniowe;
- 2) miejsce oraz termin przeprowadzenia ćwiczenia;

- 3) podział na etapy i zagadnienia szkoleniowe oraz czas ich realizacji;
- 4) struktura organizacyjna ćwiczenia.

B. zawartość części merytorycznej:

- 1) sytuacja wyjściowa;
- 2) zadania dla ćwiczących;
- 3) przebieg ćwiczenia.

Ad.3. Plan przeprowadzenia ćwiczenia (wzór nr 3) powinien zawierać:

- 1) harmonogram czynności przygotowawczych;
- 2) podział ćwiczenia na etapy z uwzględnieniem czasu , zagadnień szkoleniowych i czynności kierownictwa i uczestników ćwiczenia;
- 3) organizacja i schemat łączności;
- 4) harmonogram podawania wiadomości;
- 5) harmonogram pracy kierownictwa ćwiczenia;
- 6) zabezpieczenie logistyczne;
- 7) określenie miejsca, terminu i sposobu podsumowania ćwiczenia.

Przygotowanie ćwiczących do udziału w ćwiczeniu powinno zawierać określony cykl zajęć szkoleniowych, za organizację których odpowiedzialny jest kierownik każdej struktury organizacyjnej uczestniczącej w ćwiczeniu. W cyklu zajęć należy ponadto uwzględnić:

- a) przestrzeganie zasad i warunków bezpieczeństwa;
- b) instruktaż dla rozjemców (w przypadku ich powoływania);
- c) aktualizacje planów wykorzystywanych w trakcie ćwiczeń.

W przygotowaniu logistycznego zabezpieczenia ćwiczenia należy w szczególności uwzględnić:

- ilość i rodzaj środków materiałowych i transportowych wydzielanych na zabezpieczenie ćwiczenia,
- organizację żywienia i zakwaterowania,
- zabezpieczenie medyczne,

- zabezpieczenie sanitarne,
- określenie i rozdział limitów finansowych i materiałowych przeznaczonych na prowadzenie i zabezpieczenie ćwiczenia.

ZAKRES PROBLEMATYKI ROZWIĄZYWANEJ W TRAKCIE ĆWICZEŃ OC

- 1) kierowanie realizacją zadań obrony cywilnej;
- 2) organizacja łączności obrony cywilnej;
- 3) monitorowanie zagrożeń, ostrzeganie i alarmowanie, w tym funkcjonowanie SWA i SWO oraz informowanie ludności o zagrożeniach i sposobach postępowania;
- 4) ewakuacja ludności, zwierząt i mienia na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny;
- 5) organizacja opieki medycznej i pomocy społecznej w tym pomocy psychologicznej ;
- 6) organizacja dekontaminacji i innych zabiegów specjalnych podczas zdarzeń masowych;
- 7) przygotowanie i organizowanie budowli ochronnych;
- 8) reagowanie na zagrożenia w tym działania ratownicze;
- 9) wykrywanie i oznaczanie stref niebezpiecznych;
- 10) organizowanie doraźnych pomieszczeń i zaopatrzenia dla poszkodowanych;
- 11) pomoc w przywracaniu działania niezbędnych służb użyteczności publicznej;
- 12) doraźna pomoc w grzebaniu zmarłych;
- 13) pomoc w ratowaniu dóbr niezbędnych dla przetrwania;
- 14) doraźna pomoc w przywracaniu i utrzymaniu porządku i bezpieczeństwa w strefach dotkniętych klęskami;
- 15) dodatkowe rodzaje działalności, niezbędne dla wypełnienia któregoś z zadań wyżej wymienionych, w tym planowanie i prace organizacyjne.

V. PROWADZENIE ĆWICZEŃ

Podczas prowadzenia ćwiczeń wszystkie przedsięwzięcia oraz działalność ćwiczących i kierownictwa winny być podporządkowane planowemu realizowaniu poszczególnych etapów (zagadnień) w celu osiągnięcia założonych celów szkoleniowych w ćwiczeniu.

Ćwiczenia, z wyjątkiem treningu decyzyjnego, powinny mieć charakter ciągły, nie mniej jednak w wyjątkowych sytuacjach, kierownik ćwiczenia może zarządzić przerwę w ćwiczeniu.

Przed rozpoczęciem ćwiczenia należy:

- sprawdzić funkcjonowanie systemu łączności i obiegu informacji
- sprawdzić gotowość ćwiczących zespołów i środków niezbędnych do przeprowadzenia ćwiczenia
- omówić ogólne zasady bezpieczeństwa podczas prowadzenia ćwiczenia

Ćwiczenie rozpoczyna się przedstawieniem sytuacji wyjściowej i przekazaniem uczestnikom ćwiczenia zadań do realizacji.

Uczestnicy ćwiczenia przystępują do realizacji zadań według właściwości ćwiczących oraz zgodnie z ustaleniami wynikającymi z planu przeprowadzenia ćwiczenia oraz przekazują informacje o stanie realizacji zadań.(meldunki, raporty)

Do obowiązków kierownika w czasie prowadzenia ćwiczenia należy :

- 1) sprawowanie nadzoru nad jego przebiegiem;
- 2) egzekwowanie przekazywania informacji o zrealizowanych zadaniach;
- 3) zapewnienie zgodności przyjętych przez ćwiczących rozwiązań z planami obrony cywilnej i innymi dokumentami planistycznymi;
- 4) bieżąca ocena działań i decyzji podjętych przez ćwiczących;
- 5) w uzasadnionych przypadkach zarządzenie przerwy w ćwiczeniu, powtórzenie elementu ćwiczenia lub zakończenie ćwiczenia.

Zadaniem kierownictwa ćwiczenia (zespołu kierowania) jest koordynowanie i monitorowanie przebiegu ćwiczenia.

Do szczegółowych zadań kierownictwa ćwiczenia należy:

- gromadzenie informacji;
- ocenianie sytuacji;

- przekazywanie i odbiór informacji;
- wydawanie dokumentów normatywnych;
- bieżąca koordynacja działań;
- prowadzenie ewidencji działań.

W celu przekazania ćwiczącym umownych sytuacji zgodnie harmonogramem podawania wiadomości powołuje się zespół podgrywający, który może występować w roli innych nie ćwiczących ogniw, np.: służb, organów wojskowych, formacji OC oraz innych jednostek organizacyjnych. Ponadto zespół może prowadzić bieżącą wymianę informacji z ćwiczącymi.

Prowadzenie ćwiczenia może odbywać się metodą kontrolowanego przebiegu całego ćwiczenia lub zapewnienia swobody działania uczestnikom ćwiczenia.

Prowadzenie ćwiczenia metodą kontrolowaną stosuje się w celu wymuszenia bądź sprowokowania podawanymi informacjami, określonego działania ćwiczących.

Prowadzenie ćwiczenia metodą zapewnienia swobody działania stosuje się w celu sprawdzenia możliwości realizacji zadań w różnych warunkach ograniczeń.

Wybór odpowiedniej metody prowadzenia ćwiczenia powinien umożliwić osiągnięcie celów ćwiczenia.

Wszystkie czynności wykonywane przez uczestników ćwiczenia (kierownictwo ćwiczenia, zespoły i ćwiczący) dokumentuje się w dzienniku prowadzonych działań (wzór nr 4)

VI . ZAKOŃCZENIE ĆWICZENIA

Ćwiczenie kończy się po zrealizowaniu zaplanowanych zagadnień szkoleniowych. Bezpośrednio po zakończeniu ćwiczenia należy przeprowadzić podsumowanie ćwiczenia. Ocenę ćwiczenia prowadzi się podczas jego trwania, dokumentując ją w „Karcie oceny” (wzór nr 5).

Pełną ocenę ćwiczenia przeprowadza się w terminie ustalonym przez kierownika ćwiczenia.

W ocenie ćwiczenia powinno się uwzględnić:

- stopień realizacji założonych celów szkoleniowych
- sprawność wykonywania zadań przez ćwiczących

- współdziałanie ćwiczących podczas realizacji zadań
- koordynację działań na wszystkich szczeblach
- wnioski dotyczące zmian i uzupełnień w obowiązujących planach OC i innych dokumentach wraz z harmonogramem ich wdrożenia

Po dokonaniu pełnej oceny ćwiczenia, nie później niż w terminie 30 dni po zakończeniu ćwiczenia, organ zarządzający ćwiczenie sporządza i przesyła do organu nadrzędnego właściwego ds. OC, informację o jego przebiegu wraz z wnioskami (dotyczy tylko gier kierowniczych oraz ćwiczeń kompleksowych).

Informacja powinna zawierać:

- 1) ogólne dane o ćwiczeniu (temat, miejsce, termin, uczestnicy)
- 2) cele i zagadnienia rozpatrywane w ćwiczeniu;
- 3) skrócony opis przebiegu ćwiczenia
- 4) ocena ćwiczenia
- 5) wnioski

Wzory:

- 1) Wzór nr 1 - „Zarządzenie przygotowania i przeprowadzenia ćwiczenia”;
- 2) Wzór nr 2 - „Koncepcja przygotowania i przeprowadzenia ćwiczenia”;
- 3) Wzór nr 3 - „Plan przeprowadzenia ćwiczenia”;
- 4) Wzór nr 4 - „Dziennik prowadzonych działań”;
- 5) Wzór nr 5 - „Karta Oceny”.